

Sygn. akt: IC 2946/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Renata Żak
Ławnicy:	-----
Protokolant:	sekr. sądowy Barbara Pająk

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2014 r. w Kielcach

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa - Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w K.**

przeciwko M. B. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną umowę darowizny, zawartą w formie aktu notarialnego w dniu 17 stycznia 2012 r. w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem A. P. , wpisanego do Repertorium A 70/2012, na mocy której M. B. (2) darował M. B. (1) udział 6/64 części w zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w K. przy ulicy (...), stanowiącej działkę oznaczona numerem (...), objętą księgą wieczystą (...) wobec Skarbu Państwa – Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w K., któremu przysługuje wobec M. B. (2) wierzytelności pieniężne, z tytułu zaległości podatkowych w wysokości 193.481,40 zł , związanych z nimi odsetek oraz kosztów upomnień, a wynikające z wystawionych przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w K. tytułów wykonawczych o numerach SM 6/580/10, SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM 6/280/11, SM 6/643/11, SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM 6/472/12, SM 6/989/12, SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM 6/202/13, SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...);

II. zasądza od M. B. (1) na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje pobrać od M. B. (1) na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Kielcach) kwotę 9675 zł (dziewięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty.

IC 2946/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 października 2013 r. Skarb Państwa – Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w K. wniósł o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego dnia 17 stycznia 2012 r., na mocy

której M. B. (2) darował swojemu ojcu M. B. (1) udział 6/64 części w zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w K. przy ulicy (...), oznaczonej jako działka numerem (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), za bezskuteczna w stosunku do Skarbu Państwa- Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego, któremu przysługuje wobec M. B. (2) wierzytelność pieniężna z tytułu zaległości podatkowych, stwierdzona tytułami wykonawczymi, w kwocie 193.481,40 zł należności głównej, wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnym, a także upomnień. oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że przysługują mu wobec M. B. (2) wierzytelności pieniężne stwierdzone wystawionymi – w latach 2010 - (...) tytułami wykonawczymi . Po powstaniu zaległości podatkowych i po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, które nie było skuteczne, M. B. (2) darował swojemu ojcu M. B. (1) udział w 6/64 części w nieruchomości. Na skutek tej czynności dłużnik M. B. (2) wyzbył się jedyne prawa majątkowego, które podlegałyby egzekucji. Nie posiada innych składników majątkowych, z których wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie. / k. 1-6/

Pozwany M. B. (1) wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu. Zarzucił, że dłużnik M. B. (2) w dacie dokonywania na jego rzecz darowizny udziału w nieruchomości posiadał dostateczne środki (zgrupowane na kontach bankowych jak również uzyskiwane z tytułu zatrudnienia), które pozwalały na zaspokojenie wierzyciela. Nie można zatem twierdzić, że darując w styczniu 2012 r. udział w nieruchomości działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli / odpowiedz na pozew k.272- 274 /

Stan faktyczny sprawy jest następujący:

M. B. (2) od 2009 do grudnia 2013 r. prowadził działalność gospodarczą – lokal gastronomiczny z automatami do gier. Od 2010 r. zaprzestał opłacać należny Skarbowi Państw podatek VAT. Prowadzona działalność gospodarcza nie przynosiła mu bowiem spodziewanych korzyści.

Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w K. w latach 2010 - 2013 wystawił przeciwko M. B. (2) tytuły wykonawcze o numerach SM 6/580/10, SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM 6/280/11, SM 6/643/11, SM (...), SM 6/202/13, SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...) które zostały doręczone dłużnikowi / k. 7 – 185/.

Wszczęte przez wierzyciela przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne było bezskuteczne. Zajęcia rachunków bankowych M. B. (2) w 2010, 2011, 2012 i 2013 były zwracane wierzycielowi, gdyż dłużnik nie posiadał środków, z których mogłyby zostać przeprowadzona egzekucja.

Od kwietnia 2012 r. do 2 lutego 2013 r. M. B. (3) był zatrudniony w (...) Finance SA w K. jako młodszy doradca finansowy. Wierzyciel próbował uzyskać zaspokojenie długu z wynagrodzenia za pracę M. B. (2) lecz okazało się to niemożliwe, gdyż z tego wynagrodzenia egzekucje prowadziło dwóch innych komorników sądowych

Należność główna z tytułu nieopłaconych podatków wynosi 194.931,40 zł, odsetki wyliczone na 23 lipca 2013 r. – 47651,37 zł, koszty egzekucyjne -13.158,55 zł i koszty upomnień -387,20 zł

M. B. (2) był właścicielem udziału 6/64 części w nieruchomości zabudowanej położonej w K. przy ulicy (...). Udział ten nabył od swojego ojca M. B. (1) umową sprzedaży z 2006 r.

Aktem notarialnym z dnia 17 stycznia 2012 r. sporządzonym w Kancelarii Notarialnej w K. przed notariuszem A. P. za numerem rep A 70/2012 M. B. (2) darował swojemu ojcu M. B. (1) udział 6/64 części w zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), stanowiącej działkę oznaczoną numerem (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Miała to być forma spłaty długów wobec ojca

Należności wobec Skarbu Państwa nie zostały spłacone przez M. B. (2), nie posiada on obecnie żadnych składników majątkowych, które pozwoliłyby na zaspokojenie wierzyciela. M. B. (2) pozostaje bez pracy, korzysta ze wsparcia finansowego swojego ojca

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty ; administracyjne tytuły wykonawcze k . 7 – 185, zestawienie zaległości k. 187 – 189, odpisu aktu notarialnego z dnia 17 stycznia 2002 r. k. 189 – 193, odpis zupełny księgi wieczystej k. 195 -211, zajęcia rachunków bankowych i zwroty zajęć k. 215- 232, 235-239, pisma (...) k. 233-234, zeznania świadka M. B. (2) i zeznania pozwanego M. B. (1) – protokół rozprawy z dnia 5 marca 2014 r.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem nie były przez strony kwestionowane i nie budziły zastrzeżeń Sądu co do swej autentyczności. Okoliczności z nich płynące znalazły potwierdzenie również w zeznaniach świadka M. B. (2), który nie negował, że posiada wobec Skarbu Państwa znaczne zobowiązania z tytułu podatków, które nie płacił, a nadto że nie posiada żadnego majątku, którym mógłby zaspokoić wierzyciela. Sąd dał wiarę tym zeznaniom, gdyż brak było powodów do kwestionowania ich prawdziwości. Zeznania świadka M. B. (2) korelują z zeznaniami pozwanego M. B. (1), który przyznał ,że sytuacja finansowa jego syna jest bardzo trudna, że od wielu lat pomagał mu finansowo. Sąd tym zeznaniom również dał wiarę, gdyż brak było podstaw do kwestionowania ich prawdziwości. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy miały zeznania świadka i pozwanego, w tej części, w których podnosili, że czynność prawna ze stycznia 2012 r. nie miała charakteru darowizny lecz w rzeczywistości stanowiła formę spłaty długów syna względem ojca .

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

Art 527 § 1 k.c. stanowi, że gdy w skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. W wypadku uzyskania korzyści majątkowej przez osobę trzecią bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 k.c.)

Sytuację, kiedy czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli określa § 2 art. 527 k.c. Przepis ten wiąże pokrzywdzenie wierzycieli z rzeczywistą niewypłacalnością dłużnika na skutek dokonania czynności prawnej lub z jego niewypłacalnością w wyższym stopniu niż istniejąca przed dokonaniem tej czynności.

Dłużnik jest niewypłacalny, gdy jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów, zaś „ niewypłacalny w wyższym stopniu” wtedy, gdy wierzyciel zaspokojenie może uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawała okoliczność, że M. B. (2) po przeniesieniu na rzecz pozwanego udziału we własności nieruchomości, objętej księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego w Kielcach, stał się niewypłacalny. Przyznana została przez pozwanego okoliczność, że był to jedyny wartościowy składnik majątku jego syna, że sytuacja materialna M. B. (2) jest tego rodzaju, iż nie jest w stanie zaspokoić potrzeb swojej rodziny, a tym bardziej zobowiązań wobec wierzycieli.

Pozwany zarzucił natomiast, że w styczniu 2012 r. (tj w dacie dokonania darowizny) M. B. (2) miał możliwość zaspokojenia swoich wierzycieli, ponieważ posiadał zgromadzone środki na kontach bankowych i był zatrudniony na umowę o pracę. Nie można zatem uznać, że czynność prawna została dokonana ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zarzuty te Sąd uznał za niezasadne, albowiem pozostają w oczywistej sprzeczności z dokumentami urzędowymi w postaci zwrotu zajęć egzekucyjnych z powodu braku środków na rachunkach bankowych M. B. (2) jak również niemożności egzekucji z wynagrodzenia za jego pracę .

Istotnym z punktu rozstrzygnięcia sprawy jest to , że pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać **nie według chwili dokonania czynności prawnej** dłużnika z osobą trzecią, lecz według **chwili jej zaskarżenia** (wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej) i ono niewątpliwie w sprawie niniejszej istnieje.

Fakt niewypłacalności M. B. (2) w dacie wyrokowania był niesporny, przyznany przez niego jak również pozwanego. M. B. (4) zeznał: „ syn nie ma nic, nie ma pracy, ma straszne problemy z utrzymaniem rodziny, trójki dzieci. Czasem pomagam mu finansowo” – protokół rozprawy z dnia 5 marca 2014 r.

Z zatem poprzez przeniesienie, pod tytułem darmym , własności 6/64 części udziału we współwłasności nieruchomości M. B. (2) stał się niewypłacalny , wyzbył się jedynego składnika majątkowego, z którego wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie.

Sąd uznał również, że M. B. (2) dokonując umowy darowizny działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela .

Dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, gdy uświadamia sobie, że na skutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z jego majątku. Świadomość ta musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej.

M. B. (2) w dacie dokonania czynności darowizny posiadał wiedzę, że wierzyciel od ponad dwóch lat usiłuje zaspokoić się z jego majątku, że nie posiada żadnych środków na spłatę zobowiązań. Oczywistym jest, że dokonując darowizny usiłował zapobiec egzekucji z jedynego i dostępnego dla wierzyciela składnika majątkowego

Sąd w całości podziela zapatrywanie wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACa 1764/04 (OSA 2006/3/8), że do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c., wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. A to w sprawie jawi się jako oczywiste

Pozwany M. B. (1) uzyskał korzyść majątkową nieodpłatnie toteż powód- stosownie do art. 528 k.c.- zwolniony był z obowiązku wykazywania jego złej wiary

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Powództwo zostało uwzględnione w całości toteż M. B. (1) obowiązany jest do pokrycia kosztów procesu.

Obejmowały one opłatę od pozwu w wysokości 9675 zł ustaloną w oparciu o art. 13 ust 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych , którą Sąd nakazał pobrać w oparciu o art. 113 ust. 1 tej ustawy

Koszty zastępstwa procesowego ustalone zostały w oparciu § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. Nr 163,poz. 348 z 2002 r) w zw. z. z art. 99 k.p.c. na kwotę 3600 zł.